

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบริเวณคลองยัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สอรัฐ มากบุญ¹, ชีระ ศรีสวัสดิ์²

รัชชัย ทองธรรมชาติ¹, จ่านงค์ ประวิทย์³

วิทยาลัยชุมชนสุราษฎร์ธานี¹

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาสุราษฎร์ธานี

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์²

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เขตการศึกษาสุราษฎร์ธานี

เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำคลองยัน³

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการเสริมศักยภาพชุมชนและอุทยานแห่งชาติแก่งกรุงในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ดำเนินการอยู่เดิม ให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น
2. เพื่อหารูปแบบ วิธีการในการเชื่อมโยง “วังปลา” ของชุมชนที่ดำเนินการอยู่เดิมให้เกิดประโยชน์ทางการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดแนวคลองยัน
3. เพื่อศึกษารูปแบบและระบบการบริหารการท่องเที่ยว กรณีพื้นที่การท่องเที่ยวคาบเกี่ยวมากกว่า 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยราชการ และหลายองค์กรพัฒนาภาคเอกชน

ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) จากภาคส่วนของชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเสริมศักยภาพเชิงอำนาจของชุมชน (Empower) การศึกษาใช้กระบวนการทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้เทคนิคของกระบวนการประชุมกลุ่ม การสังเกต การสำรวจ และการทดลองปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการศึกษา

อภิปรายผล

คลองยันมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวตลอดลำน้ำ เนื่องจากมีศักยภาพทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยเฉพาะการจัดทำเขตกักยทาน การสืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่การท่องเที่ยวในพื้นที่จะขยายตัวได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาเครือข่าย

คมนาคม และ โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลัก และเตรียมความพร้อมด้านมาตรการในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็ง ซึ่งภารกิจดังกล่าวเป็นบทบาทของภาคราชการและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องเป็นแกนในการดำเนินงาน ในขณะที่ภาคประชาชนมีความพร้อมด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการ การประสาน และการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวตลอดลำน้ำ ด้วยการจัดตั้งองค์กรขึ้นมารองรับ ประกอบด้วยชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กิ่งอำเภอวิภาวดี และชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอคีรีรัฐนิคม รวมทั้งได้มีการประสานงานและบูรณาการทิศทางและการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวโดยใช้กลไกเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำคลองยันในการเชื่อมโยงกลุ่มท่องเที่ยวต่าง ๆ ทำให้สามารถบริหารจัดการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นเอกภาพตลอดลำน้ำคลองยัน

สรุปผล

การศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมบริเวณคลองยัน บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยสามารถค้นหาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวบริเวณคลองยันตลอดลำน้ำ และได้พัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวได้มากกว่า 5 โปรแกรม สามารถเตรียมความพร้อมแก่บุคคลในชุมชนทั้งกลุ่มแกนนำและเครือข่ายเยาวชน มีการจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบการจัดการการท่องเที่ยว มีการระดมทุน จัดทำกฎระเบียบ ตลอดจนกติกาต่าง ๆ ที่พร้อมจะขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ทันที แต่ความสำเร็จของการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังคงต้องรอผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมภายใต้การสนับสนุน ช่วยเหลือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายในชุมชนและหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง

คำหลัก

การจัดการ,การท่องเที่ยว , การมีส่วนร่วม , คลองยัน,ชุมชนท่องเที่ยว

แหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย

เครือข่ายการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน สกอ. ภาคใต้ตอนบน

Abstracts

The Study of Community-based Tourism Development at Klongyan, Suratthani

Province

SORAT MAKBOON¹

THERA SRISAWAT²

THAWATCHAI THONGTHAMMACHAT² CHAMNONG PRAWIT³

¹Suratthani Community College, Prince of Songkla University, Suratthani Campus

²The Faculty of Arts and Sciences, Prince of Songkla University, Suratthani Campus

³The Network of Natural Resources and Environmental Management of Klongyan Basin

Objectives

1. To find out how to strengthen Kaengkrug National Park and the communities nearby gain more success in running tourism activities
2. To find model and techniques to link “Fish Sanctuaries” along Klongyan River to Tour Routes in the area
3. To find the appropriate tourism management model and system for the area covering more than one local government organizations and under caretaken by various government and non-government organizations

Research Methodology

Participatory Action Research Technique (PAR) is used in this study especially participation from the communities because the study aims to empower them .Both qualitative and quantitative methods are applied to this study. Techniques of focus group discussion, field survey, participatory and non-participatory observation, and tour operation experiment are used as data collection tools.

Discussion

The study found that Klongyan contains high potential for tourism activity along the river. It contains both natural attraction and human made activities such as Fish Sanctuaries, local shows, community way of living and local wisdom. However, the expanding of tourism business in the area needs good transportation and logistic network, better infrastructure , more attractive

landscaping at tourism sites , better service and accommodation. These should run by government sectors; while the community, the leaders and their teams , take care of benefit allocation in the community, and manage tourism network along the river. The Network of Natural Resources and Environmental Management gains highest potential as co-organization links tourism clubs in the area, Winpawadee Sub-district Club and Keireratnikom District Club, to maintain tourism unity along Klongyan River.

Conclusion

The study is successful according to the ability to find out tourism potential along Klongyan River and able to set up 5 tour programs. The study can help the communities especially the network leaders to operate tourism activities and manage tourism network along the river. Eco-tourism Club, rules and regulations for managing tourism network, fund raising are set up and ready to move tourism activities in the area. However, the expected success needs careful operation and good supporting both from the local and the outsiders.

Key words:

Management, Tourism, Participation, Klongyan, Tour Community

Grant:

The Network for Research and Transfer Technology to Communities in Upper South Region, the Office of Higher Education.